

Plan för biblioteken i Värnamo kommun 2019-2022

Reglemente

Kommunala beslut som utöver kommunallag och andra författningar styr och reglerar kommunala verksamheter. Innefattar Nämndreglementen, Delegeringsordningar, Bolagsordningar, Ägardirektiv, Föreskrifter, Kommunala taxor och avgifter.

Policy

Anger principer och värdegrundsbaserat förhållningssätt och tjänar som vägledning inom det aktuella området.

Plan

Beskriver strategier för arbetet med utvecklingen av Värnamo som kommun, och utvecklingsarbete inom kommunens organisation.

Åtgärdsplan

Anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar.

Riktlinje

Beskriver hur förvaltning bedriver den befintliga verksamheten, eller ett visst område, så att den bedrivs effektivt och med god kvalitet.

Fastställd av: Kommunfullmäktige

Datum: 2020-08-27, § 122

Dokumentet gäller från: 2020-08-27

Dokumentet gäller för: Kommunstyrelsen och kommunens nämnder och utskott

Dokumentansvarig: Bibliotekschef Kulturförvaltning, Här fylls enhet i av systemet.

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
2. Syfte	4
3. Värnamo kommuns mål	4
Värdegrund	4
En mänsklig tillväxtkommun präglas av:	4
4. Omvärldsanalys	5
5. Nuläge	5
6. Framtid	5
6.1 Arbetsformer	6
6.2 Läsförämjande, berättelser och bildning	6
6.3 Medieförsörjning	6
6.4 Det livslånga lärandet	7
6.5 Biblioteksarenan	7
6.6 Digital delaktighet och kompetens	8
6.7 Kompetensförsörjning	8
7. Organisation och ansvar	9
8. Dokumentansvariga och giltighetstid	9
9. Uppföljning	9
10. Referenser/Styrdokument	9
11. Revidering	10

1. Inledning

Enligt Bibliotekslagen (2013:801 17§) ska kommunen upprätta en biblioteksplan.

Biblioteksplanen är ett strategiskt dokument som beskriver kommunens biblioteksverksamhet och inriktning. Biblioteksplanen gäller för mandatperioden fram till 2022.

Biblioteksplanen omfattar såväl det dagliga biblioteksarbetet som utvecklingen framåt.

I Bibliotekslagen finns prioriterade grupper som biblioteken enligt uppdraget ska ägna särskild uppmärksamhet åt. De prioriterade grupperna är:

- Personer med funktionsnedsättning
- Personer med annat modersmål än svenska
- Nationella minoriteter
- Barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning

2. Syfte

Syftet med biblioteksplanen är att med bibliotekslagen som grund slå fast en plan för biblioteksverksamheten i Värnamo kommun.

3. Värnamo kommuns mål

Värnamo kommuns vision är, ”*Värnamo kommun - den mänskliga tillväxtkommunen, 40 000 invånare 2035.*”

Här finns möjligheter att växa som människa. Möjlighet till utbildning, attraktiva miljöer att vistas och bo i samt ett rikt kultur- och föreningsliv.

Här räknas alla. Varje människa är en tillgång. Vi behöver mer mångfald, många olika kompetenser och erfarenheter som ska tas tillvara. En kommun där man kan påverka och vara delaktig i utvecklingen.”

Värdegrund

Oavsett uppdrag, roll och funktion är vår gemensamma uppgift att:

- sätta behov och intresse hos de vi är till för i centrum
- ta ett aktivt ansvar för att utveckla verksamheten och oss själva
- samverka och ta tillvara varandras kompetenser
- respektera varandras åsikter, roller och funktioner
- verka för att alla ska uppleva arbetsglädje, kunna sätta in sitt arbete i ett större sammanhang, trivas och känna yrkesstolthet.

Men vi vill växa på rätt sätt. Vi vill leva vår värdegrund och bygga framtiden på fyra kriterier: hållbarhet, attraktivitet, trygghet och tillväxt.

En mänsklig tillväxtkommun präglas av:

Hållbarhet - alla räknas och varje människa är en tillgång – kommunens utveckling präglas av långsiktighet, delaktighet, tolerans och integration.

Attraktivitet - här ska finnas möjlighet att växa som människa, möjlighet till utbildning och föreningsliv, boende och arbete.

Tillväxt - en kommun som växer och välkomnar fler medborgare och verksamheter.

Trygghet - en mänsklig kommun som möter medborgaren med trygg omsorg och stöd

Kulturnämndens mål och indikatorer

KVALITET – grunduppdrag av god kvalitet för de vi är till för.

Att främja kvalitet och konstnärlig förnyelse inom olika kulturformer.

Att medverka till att utveckla Gummifabriken som hus och idé.

DELAKTIGHET – medborgare och medarbetare är delaktiga i kommunens utveckling.

Att främja allas möjlighet till kultur och bildning, oavsett ålder, bakgrund och förutsättningar.

Att utveckla biblioteken som mötesplatser och arenor för demokrati.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING – arbetsgivare kan anställa de medarbetare de behöver.

Att främja ökad digital delaktighet hos medborgare och medarbetare.

KLIMAT – klimatsmarta val underlättas.

Att öka medborgarnas och medarbetarnas medvetenhet om frågor som rör klimat och miljö.

4. Omvärldsanalys

Biblioteken utgör en viktig resurs för samhället och vikten av att följa samhällsutvecklingen är stor för biblioteken. Bibliotekens demokratiska uppdrag är påtagligt. Folkbiblioteken finns för alla och är en av de offentliga platser i samhället där människor oberoende av bakgrund kan mötas. Folkbiblioteken vill erbjuda något för alla. Här finns medier i fysiska såväl som digitala former, upplevelser, aktiviteter möjlighet till gemenskap och även en plats att bara vara.

Biblioteken som en del i kulturen har också en viktig funktion att fylla i tider när näringslivet och den offentliga sektorn har svårt att rekrytera arbetskraft. Ett rikt kulturliv med ett varierat och brett programutbud och ett modernt bibliotek med en tung roll i det livslånga lärandet blir då viktiga för att locka nya invånare till kommunen.

5. Nuläge

2018 öppnade stadsbiblioteket i nya lokaler i Gummifabriken som är en kreativ mötesplats för akademi, kultur och näringsliv. Här finns utöver bibliotek och kulturförvaltning med en utställningslokal för konst, bland annat två större scener, Campus Värnamo med Teknikcenter, Värnamo näringsliv, Science Park, konferensmöjligheter, en restaurangentreprenör samt en biostad. Aktörerna samsas i ett gemensamt hus och drar genom samverkan nytta av varandra.

Kulturförvaltningen där biblioteken ingår har en omfattande programverksamhet med något för alla åldrar. I stadsbiblioteket inryms en kulturarvsnod som är ett samarbete med Jönköpings läns museum, hembygdsrörelsen och skolan.

Biblioteken är en plats för möten mellan människor och berättelser i alla dess former, här möts verklighet och fantasi. Biblioteket har en viktig funktion i digitaliseringen, det är en resurs för kompetensutveckling i en tid med intentionen om ett livslångt lärande. Biblioteken är också en plats för att bara vara!

6. Framtid

Biblioteken är ständigt under utveckling för att möta de förändringar som sker i samhället. Tempot är högt och flexibilitet nödvändig. Att finnas i Gummifabriken tillsammans med olika funktioner

ger också nya förutsättningar och utmaningar. En utredning avseende upphandling av ny biblioteksbus har genomförts. Den resulterade i ett antal rekommendationer viktiga att ha med i framtiden, bland annat:

Att en genomlysning av biblioteksverksamheten görs med särskilt fokus på biblioteksbusen.

Att servicen till skolor/förskolor tydliggörs inom kulturförvaltningen och i dialog med barn- och utbildningsförvaltningen. Det kan lämpligen ske i samband med skolbiblioteks-utredningen och arbetet med Värnamo kommuns biblioteksplan.

Att dialog och planering för samverkan på ledningsnivå ökar så att kommunens samlade service till boende på landsbygden tas tillvara och utvecklas så effektivt som möjligt.

6.1 Arbetsformer

För att möta de förändringar som sker i samhället och följa med i utvecklingen behöver biblioteken hitta vidgade och andra sätt att arbeta. Vissa arbetsuppgifter som bibliotekspersonalen tidigare utförde köps idag från externa leverantörer eller har ersatts av teknik som gör låntagare och besökare mer självgående. Nya önskemål kommer från besökare som behöver mötas. En stor del handlar om stöd och handledning avseende digitala verktyg. Fler och fler samhällsfunktioner flyttar över sin support till nättjänster, men nyttjarna är inte helt där än. Biblioteken har blivit en plats för dessa frågor.

Bibliotekens traditionella arbetssätt, att låna ut medier, är ett arbetssätt helt i linje med dagens tänk kring cirkulär ekonomi och miljö. Här har biblioteken goda förutsättningar. Det är bara att kopiera det egna grundkonceptet. Idag har det kompletterats med lån av brädspel och fröer. Det finns mer att satsa på och att ständigt våga testa nya former är viktigt.

Aktiviteter:

Att en genomlysning av biblioteksverksamheten görs med särskilt fokus på biblioteksbusen.

Att dialog och planering för samverkan på ledningsnivå ökar så att kommunens samlade service till boende på landsbygden tas tillvara och utvecklas så effektivt som möjligt.

6.2 Läsförämjande, berättelser och bildning

Bibliotekens uppdrag i det läsförämjande arbetet är en del av bibliotekens kärnverksamhet. Att kunna läsa är en rättighet för alla och en förutsättning för ett aktivt deltagande i samhället. Tidiga och löpande insatser för att stödja barns läs- och språkutveckling är av största vikt. Att locka till läsning med inspirerande aktiviteter. Biblioteket driver ett aktivt språknätverk tillsammans Region Jönköpings län och Barn- och utbildningsförvaltningen. Kulturförvaltningen där biblioteken ingår har en omfattande programverksamhet med bland annat boktips för alla åldrar, boksamtal, läsande förebilder och möten med författare.

Aktiviteter:

Läs- och litteraturförämjandeplanen är en ledstjärna som ska finnas med i vardagen.

En fortsatt satsning på samverkan med ett aktivt språknätverk.

6.3 Medieförsörjning

Medielandskapet har genomgått en stor förändring. Antalet leverantörer och medieformer blir fler och fler. En berättelse kan idag finnas i ett otal olika varianter som t ex tryckt bok, som e-bok, som

Ljudbok inläst på CD och/eller mp3, strömmande ljudbok, storstilsupplaga, lättläst. Det behöver hanteras i en medieplan då medietyp varken ska begränsa eller styra urval och där utgångspunkten är att budgeten är oförändrad. Här behövs ett aktivt resonemang för aktiva prioriteringar som stöd. Kvalitetsbegreppet behöver också lyftas i dialog.

Aktiviteter:

En medieplan som tar hänsyn till det nya medielandskapet.

Att via ett aktivt medieurval ombesörja ett kvalitativt och brett medieutbud attraktivt för alla.

6.4 Det livslånga lärandet

Bibliotekens roll som kunskapsförmedlare och stöd i informationsförmedlingen har långa traditioner. Att biblioteken därmed finns som en naturlig del i det livslånga lärandet är självklart. Biblioteken utgör en viktig pedagogisk resurs för skolans samtliga stadier.

Stadsbiblioteket har idag en aktiv roll som biblioteksfunktion till Campus Värnamo som finns i samma byggnad och ingår i samverkan under Gummifabrikens gemensamma hatt. Biblioteksservicen till Campus anpassas efter utbildningarnas inriktning.

Skolbiblioteken i grund- och gymnasieskola regleras under skollagen. Enligt skollagen ska alla skolor ha skolbibliotek.

Aktiviteter:

En skolbiblioteksutredning ska genomföras med syfte att ta fram en handlingsplan för likvärdig service till samtliga skolelever.

6.5 Biblioteksarenan

Biblioteken som rum är en plats där medier tillgängliggörs i såväl fysiska som digitala former. Biblioteken är också en plats för möten mellan såväl människor och människor som möten mellan människor och berättelser. Antalet besökare i biblioteken ökar. Studenter i alla åldrar använder biblioteken som studieplats och rummet är ständigt välfyllt, vilket gör det av största vikt att hela tiden hitta sätt att göra rummet tillgängligt. Ett sätt som testats och fallit väl ut är, "Öppet med självservice" där biblioteket på vardagsmorgnar och -kvällar är öppet för besökare som till stora delar klarar sig på egen hand. Det finns en värd tillgänglig hela tiden, men bibliotekets servicefunktioner är inte tillgängliga denna tid.

Biblioteken behöver också lämna rummet och ta sig till platser där människorna är – bli rörliga. Här finns biblioteksbussen som en perfekt resurs att möta nya möjligheter.

Aktiviteter:

Nya funktioner öppnar för nya arbetssätt. Det traditionella sättet att dela in mer av en fysisk och en digital del behöver utvecklas parallellt och tillsammans.

Säkra att "Öppet med värd" kan bli permanent.

Nyttja rummet för att marknadsföra medieutbudet och bibliotekens tjänster i aktiv skyltning.

Utveckla den uppsökande biblioteksverksamheten med biblioteksbuss och pop up-bibliotek.

Försätta utveckla den uppsökande verksamheten till grupper med särskilda behov genom samverkan med personalen i bland annat

*Omsorgsförvaltningen enligt arbetsmodell framtagen av
Regionbiblioteket region Jönköpings län.*

6.6 Digital delaktighet och kompetens

Biblioteken var tidiga med att digitalisera de egna processerna och verktygen bland annat beståndskatalog. Det finns också en lång erfarenhet av informationssökning sedan långt innan internet och google. Biblioteken har idag en naturlig plats i digitaliseringen av samhället och dess funktioner. Biblioteken har ett stort förtroende hos medborgarna. I takt med att fler och fler samhällsfunktioner flyttar över sina tjänster till den digitala arenan ser fler och fler biblioteket som den institution som kan vara behjälplig att hitta rätt. Digitaliseringen öppnar stora möjligheter. Det gäller dock att vara observant på fallgropar som kan dyka upp. Tillgänglighet för alla får inte glömmas bort. Kommunen har antagit en digitaliseringsplan, "Plan för centrala strategier för digitalisering, 2019-2022". I digitaliseringsplanen finns biblioteken tillsammans med Campus och Kontaktcenter inskrivna som viktiga resurser gällande digital delaktighet hos kommunens medborgare och medarbetare. Digitaliseringens möjligheter innebär också nya utmaningar och ett ansvar.

Medborgare och medarbetare måste kunna och vilja använda digital teknik. Allt mer av samhällets tjänster levereras digitalt. Det räcker inte med att de tekniska förutsättningarna finns. Det krävs också insatser kring medborgarnas möjlighet att delta. Biblioteket erbjuder teknisk utrustning genom att ha datorer, scannrar, wifi med mera tillgängligt för alla. Biblioteket har också förutsättningar att bidra till inkludering i den digitala världen för de medborgare som behöver stöd och utbildning. Även konsumentvägledningen har en viktig funktion i den digitala delaktigheten.

Beträffande medie- och informationskunskap (MIK) för skolelever finns en plan framtagen. Den är ett stöd för pedagogerna för vad som ska hanteras i de olika årskurserna. Från folkbiblioteken erbjuds en komplettering kring källkritik och informationssökning.

Aktiviteter:

Biblioteksverksamheten ska tillsammans med Campus Värnamo och Kontaktcenter bidra i arbetet med kartläggning av behov och ta fram förslag på åtgärder för både medborgare och medarbetare. Utgångspunkten tas i det egna uppdraget. Hänsyn ska tas till andra satsningar som för biblioteken till exempel det nationella projektet Digitalt först med användaren i fokus.

Bibliotekens utmaning i digitaliseringstjänst är av etisk och juridisk art. Hjälptill självhjälp är en ledstjärna som behöver styras upp med riktlinjer för vad biblioteken ska hjälpa till med.

Bibliotekets rekrytering av en IT-pedagog ska förstärka bibliotekens möjlighet att axla den utpekade rollen i kommunens digitaliseringsplan som ett stöd för medborgarna.

6.7 Kompetensförsörjning

Bibliotekens viktigaste resurs är personalen. Behov av och önskemål om fortbildning tas emot positivt. Erfarenhetsutbyte med andra biblioteksorganisationer är viktigt. Att våga testa nya sätt att tänka genom att titta på hur andra verksamheter jobbar uppmuntras. Regional samverkan och erbjudande om seminarier och kortare kurser erbjuds från regionbiblioteket. Digitaliseringen har stor påverkan även på kompetensförsörjningen. För att vara anställningsbar behövs digital kunskap. Även här är fokus ökad digital delaktighet i samverkan med Kontaktcenter och Campus. Som ett stort stöd för bibliotekspersonalens egen utveckling finns Digiteket, en lärplattform inom det nationella projektet "Digitalt först med användaren i fokus" som har en framträdande roll i den interna kompetensutvecklingen.

Aktiviteter:

Att fortsätta den digitala utvecklingen genom att gå tillgängliga utbildningar i lärplattformen Digiteket.

Vid nyrekrytering görs en genomlysning av vilken kompetens som organisationen har störst behov av.

7. Organisation och ansvar

Biblioteksorganisationen i Värnamo kommunen är fördelad på Kulturförvaltningen (KUL) och Barn- och utbildningsförvaltningen (BUF). Under Kulturförvaltningen är folkbiblioteksverksamheten organiserad och består av ett huvudbibliotek lokaliserat i Gummifabriken, fyra filialer i kransorterna Bor, Bredaryd, Forsheda och Rydaholm samt en biblioteksbus. Filialerna i kransorterna fungerar också som skolbibliotek. Stadsbiblioteket i tätorten har också funktion som studiebibliotek till Campus Värnamo. Skolbiblioteket på gymnasieskolan och två högstadieskolor i tätorten liksom de mindre biblioteken på låg- och mellanstadieskolor är organiserade under BUF. Landsbygdsskolorna får kompletterande biblioteksservice av biblioteksbusen som även kör turer till förskolor.

I biblioteksverksamheten inryms även kommunens konsumentvägledning med rollen att vara ett komplement eller väg in till Konsumentverkets nationella tjänst ”Hallå konsument”.

8. Dokumentansvariga och giltighetstid

Biblioteksplanen fastställs av kommunfullmäktige efter behandling i kulturnämnden och remiss till berörda verksamheter.

Denna utgåva av biblioteksplanen gäller under mandatperioden 2019-2022.

9. Uppföljning

Uppföljning av verksamhetens mål redovisas i ”Verksamhetsplan för kulturnämnden”. I verksamhetsplanen finns indikatorer för årlig kontroll av efterlevnad i årsredovisning. Årlig statistik redovisas även till Kungliga biblioteket (KB) som ansvarande myndighet för biblioteksverksamhet.

Uppföljning av aktiviteterna i den lokala biblioteksplanen görs löpande. En uppföljning av hela biblioteksplanen görs varje år och vid behov görs en revidering, dock senast vid varje ny mandatperiod.

10. Referenser/Styrdokument

- Bibliotekslagen (SFS 2013:801)
- Skollagen (SFS 2010:800)
- Barnkonventionen eller Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter
- Regional biblioteksplan för Region Jönköpings län 2019-2022
- Läs- och litteraturfrämjandeplan för folkbiblioteken i Jönköpings län och Regionbibliotek Region Jönköpings län 2018-2022
- Plan för kulturen i Värnamo kommun 2020-2022
- Verksamhetsplan för kulturnämnden 2020-2022
- Plan för centrala strategier för digitalisering, 2019-2022

- Plan för kulturmiljö i Värnamo kommun

11. Revidering

Revidering senast 2023-04-30.